

օրնականի ետեկց, որ օգնութեան հասնի, երկուսն էլ թողնում են ձիաներին պահպանելու, միայն երեք հոգի—աղբուկեցի Վարդանը, Կ. Առաքել Տէր-Ա. և Բաբայանը: Եւ մի քիչով զինուորված առաջ են գնում: Բաբայանը հասկացում է, փախուցը ընկնում է թուրքերի վրաներում, չարագործները զինի են ընկնում, որ իրանք չըլլապատված են և գուցէ կ'ընտան են թէ իրանց հակառակորդները շատ են, այդ պատճառով լաւ զինուորվում են և աշխատում են մեր տղերանց մի կերպ ճանապարհի բերանից հեռացնել և վրաններից ցած գցել, բայց այդ չէ յաջողվում նրանց: Ծառահատուկ Քեյսըմը լայ Սպիտակ, այդ նշանաւոր աւազակը, ծպտեալ շուրջով դուրս է գալիս վրանից և կամաց դընում է դէպի անջ վրանը, որի դրանք իր ձին պատրաստում էին: Սպիտակը յաջողում է Սպիտակին, նա ճարպիկութեամբ թռչում է իր ձիու քամակը, ծպտեալ շուրջը թափում է թէ չէ, ամբողջ մարմինը նոր ձեւ գեղեցիկ մէջ պատած է լինում: Հենց այս րոպէին մեր տղերքը ճանաչում են Սպիտակին և հրացանները պատրաստի ամենքը մի կողմից ձայն են տալիս.—էյ Սպիտակ, դէնքերդ թափիր, անձնատուր եղիր, մենք քեզ համար ենք եկել:—Հեռու կացէ՛ք, թէ չէ բոլորիդ կը կոտորեն, պատրաստվում է հռչակաւոր Սպիտակը և դնումները մէկ միւսի ետեկց շաղ է տալիս մեր տղերանց վրա, բայց բարեբախտաբար շուրջը ծակելով և մէկ ձեռքը արհեստով գնտալները անցնում, իսկ Սպիտակը անվերջաբար գոռաւորացնում է հրացանը և կամենում է ճանապարհ բաց անել փախչել: Սպիտակը լաւ Վարդանը, որ այսպիսի ճակատամարտների մէջ հազար անգամ եղել է, մի անգամ արձակում է հրացանը և դնում Սպիտակը շուրջը ծակելով անցնում է և այսպիսով կնիկապատկում է Սպիտակը կատաղութեամբ, որ անտուրէն դնում գնտալի ետեկց թափում էր իր երեք հակառակորդների վրա: Ծակատամարտը տաքացաւ, թուրքերի թաղմութիւնը ճանդիսաւոր էր լինում տաք կլուսէին, իսկ կամայք անդադար աղաղակում էին «է-Սպիտակ, սաք քանարանք էլայ բիգիմ Սպիտակ»: Կրուսի լաւ տաք ժամանակ, Առաքել Տէր-Առաքելները մի անգամ էլ որ բաց է անում հրացանը, գնտալը թափանցում է ուղիղ Սպիտակի կողմը մէջ, որ իսկույն փախթիվելով ձիու պարանոցը, վեր է ընկնում իր հօր վրանի առաջ: Մեր տղերքը անապարտ են մօտ գնալ և գլուխը կտրել, բայց դիմացի վրանից այնքան հրացաններ են գցում որ անկարելի է լինում մօտ գնալ: Մեր տղերքը ըսկսում են հրացան արձակել դէպի վրանը, որտեղից ամենաքաջ արտով պատերազմում էր զինուորված Սպիտակը կէնը, որի հրացանի գնտալները շատ անգամ նպատակին մօտենում էին: Կանայք դուրս են թափվում վրանից և աշխատում են փախչել: Այդ րոպէին Սպիտակը ընկնել հռչակաւոր է ի բ ի ս ա- ո ղ ի ի ն կնոջ շուրջը հազած կամենում է փախչել: Առաքել Տէր-Առաքելները իսկույն ճանաչում է որ կնոջ շուրջով գնացողը է ի բ ի ս ա- ո ղ ի ի ն է, իսկույն առաջը կտրում և աջ ուսը վիրաւորում: Մինչդեռ չարագործը պատրաստվում էր մի գլխով հասնել Տէր-Առաքելներին, իսկույն վրան է հասնում Վարդանը և մի հրացանով չարագործին դետին գլորում: Այսպէս ժամ ու կէս տաք ճակատամարտից յետոյ, կարողանում են մեր երեք քաջերը երկու հռչակաւոր աւազակներին սպանել և մնացածներին փախցնել:—Ծակատամարտը վերջացել էր, երբ վրա հասաւ դաւաճապետի օգնականը և թուրքերի ոյժը անելի թուլացաւ:

Այս ժամանակ Սպիտակը գերազատանք, երեխաները հաւաքվեցան նրա դիակի շուրջը և թուրքերին լաւամանի ասելով լաց էին լինում: Իսկ Սպիտակը, որ գեռ շուրջը չէր փել, դանաղան ընձանքի վրա խոտաւորում որ իրանք գլխի թող տան իր հօր վրանի տակ փչելու իր շուրջը:—Սպիտակը զարմանալիս այս է որ Սպիտակը ծերունի հայրը այդ րօպէին գառ էր մօրթում և մեր տղերանց սեղան հրաւիրում: Բայց երբ մեր տղերքը մերթում են թէ «մենք այս րոպէին քո որդին սպանել ենք, էլ է՛նչ սրտով քո հացը ուտենք», ծերունին պատասխանում է, «դուք այն ժամանակ մեղաւոր կը լինէիք երբ իմ որդի Սպիտակը քնած սպանէիք, կամ յանկարծ ընէիք, բայց երբ երբ նա զինուորված իր ձին ընձած ժամ ու կէս ձեռք վրա հրացան արձակելուց յետոյ է սպանվել, այն էլ որ ցերեկով այս քաջ թաղմութեան մէջ, մանաւանդ մենք ձեռքից եւ ապաւորել շատ էինք»: Եւ այս հիման վրա դուք ամենահին մեղաւոր չեք: Այս մի և նոյն խօսքերը կրկնում է ինքն Սպիտակը:—Սպիտակը վերջապէս յետոյ գաւառապետը իր ձիաւորներով երկար ուղիւնց յետոյ քարերի կոյտերի միջից գնում են օգոտոտի մէկին կողովապատ ճարպիկները:—Այժմ կարգադրված է այս մեր քաջերին ըստ արժանոյն պարգևատրել: Կեցցեն մեր քաջերը: Այսպէս և լաւագործի տակ ցրում գիւղերը գիւղերը ճանդիսաւոր կը քնեն:

Ս. Տ. Մ.

ՆԵՐՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ

«НОВОЕ ВРЕМЯ» լրագիրը հաղորդում է որ օգոտոտի 22-ին, ներկայ թւի, վախճանիցաւ Փրանսիայում յայտնի հնագէտ և վրաց լեզուի մասնագէտ ակադեմիկոս Մ. Բրոստէ: Ուրեմն վրաց հնագիտութեանը, դժբաղդաւէ պակասելու է զինուոր և գրեթէ միակ ներկայացուցիչ եկող տարվայ հնագիտական մասնագիտովի մէջ:

«Новое Время» լրագիրը լսել է, որ համալսարանական կանոնադրութիւնը, որ անցեալ տարի մշակված է եղել, այժմ վերցրած է: Լրագիրը հաստատում է այդ լուրը: Գրանտով, որ ժողովրդական լուսաւորութեան միջնորդութիւնը դիմել է այժմ ուսումնարանական վարչութիւնների հոգաբարձուներին, առաջարկելով նրանց որ համալսարանների վերաբերեալ խնդիրները այսուհետեւ կը վճռվեն համալսարանական խորհրդի և հոգաբարձուի կարծիքը ընդունելուց յետոյ:

Ռուսաց լրագիրները շատ են խօսում այժմ մի խնդրի վրա, որ անուանում են, «կրօնական խնդիր»: Մօսկվայի «Русский Купер» լրագիրը ասում է «Ռուսաց ժողովուրդը փախում է ուսուսողական կեդրեցուց, դա արդէն իրողութիւն է: Մի ուրիշ լրագիր «Страна» հարց է առաջարկում արդե՞րք այն իրողութիւնը, որ ուսուսողական փոխ է լինում, կարելի է միմիայն դորանով բացատրել որ հոգևորականները անընդունակ են, և ետոյ ինքն իրան պատասխան է տալիս որ ուրիշ նշանաւոր պատճառներ էլ կան: «Հարկաւոր է, ասում է ուսուս թերթը, դիմել աւել տարածի լոյսին, որպէս զի վերջ դրով դարձրել ստութեանը, որի պատճառով է կրօնական երկպառակութիւնը»: «Страна» լրագիրը առաջարկում է հետագային ուսուսաց հոգևորականութիւնից կ'ա տ ա յ ի ն ոգին և պէտք է որ ծուլը ինքը իր համար քաջանանք ընտրի և նրանց ապահովացնի: Այն ժամանակ, ասում է թերթը, ամեն դասակարգի լուսաւորված մարդ ուրախութեամբ քաջանայ, քաւրողի կը դառնայ, կընդունի այդ պաշտօնը, ինչպէս որիւր ազատ պաշտօնների է ընդունում: Պէտք է, ասում է թերթը, քաջանայի դիրքը ապահովված լինի իր անձնական արժանաւորութեամբ և նա կախված չը լինի կոնսիստորիաների կամայականութիւնից:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ «ՀԱՅՈՑ ՄԻԱՅԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ» ՏԵՐԹԵԻ ԺՈՂՈՎՈՑ

Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց Նորընտիր Տնօրէն Ժողովը իւր պաշտօնի ձեռնարկած միջոցին հարկ անհրաժեշտ կը համարի ներկայանալ Սպիտակ և յայտնել այն պարտականութիւնները և պիտոյքները որք ներկայ միութեան գործով առաւելած են, և թէ ինչ ձեռք է ինչ պայմանով է միայն որ իր ծրագրին գործադրութիւնը և յաջողութիւնը կը ընդունէ:

Միացեալ Ընկերութիւնը կը կարծէ թէ Հայաստանի վրա իր ուշադրութիւնը դարձնել յառաջ պէտք է նախ կեդրոնը դնել լաւագոյն, և թէ մինչև որ կեդրոնը չը դրանայ, չէ կարելի բաղձացեալ արդիւնքը դաւաններէն անկախել, ուստի իւր բոլոր ջանքը պիտի ըլլայ, և այս ի սակաւ ժամանակի կեդրոնին այնպիսի վարչական, ուսումնական և երմտական կապ մը ստեղծել որով որոշմունք փութով գործադրեն, հրահանք արագութեամբ և ճշտութեամբ հաղորդուին, Տնօրէն Ժողովը մէն մի անգամ մի ուրայն և անշատ գործառնութիւնէ յառաջ եկած դժուարութիւնները և յապաղումները միանգամ ընդ միշտ բարձուին, միով բանիւ գործոց կատարեալ միութիւն մը հաստատուի:

Երբ անգամ մը սոյն պէտքը լընայ, զոր Միացեալ Ընկերութեան ապագայ յարաւերութեան ամենէն էական պայմաններէն մին համարած եմք, Տնօրէն Ժողովը իւր բոլոր ուշադրութիւնը պէտք է դարձնէ այսօր ի սկիւս հայրենի երկրին հաստատած վարժարանաց մէջ՝ ուսուցանելու միօրինակ և կանոնաւոր դրութիւն մը ստեղծել: Այս նպատակին համար համար հարկ է ժողովրդեան տեղական պիտոյց և պահանջմանց ըստ կարելոյն համապատասխանող և հետզհետէ կատարելութեան հակամէտ ուսումնական յայտադիր մը, դասական յաստիճան մը աւելի կարելու՝ հայրենասեր և հմուտ դաստիարակներ:

Տնօրէն Ժողովը Միացեալ Ընկերութեան պիտէին պատրաստած ժամանակ, որ գրեթէ տարեկան հինգ հազար ոսկեղ գումարի մը պիտի յանգի, պիտի ջանայ ամբողջ և ուղղակի կեդրոնին պատասխանատու տեսչութիւններ հաստատել իւր առաջին գործերն մին պիտի լինի ընկերութեան վարժարանները դաւաճական շրջանակներու բաժնէ և իւրաքանչիւր դաւաճաղուն՝ դաւաճական ընդհ. տեսչ. մը կարգել: Սոյն դրութիւնը հաստատելու անկարելի կամ աւելորդ համարուած վայրերը՝ առ այժմ տնօրէն դաստատուած հաստատութեամբ շատանալ հարկ պիտի ըլլայ, որոց ստորագրեալ և պատասխանատու են վարժարանին բոլոր միւս պաշտօնայք: Տնօրէն Ժողովը սոյն պահանջները հետզհետէ լրացնել յետոյ, իւր ընդհանուր վարժարանաց, բայց մանաւանդ դաւաճական տեսչաց հսկողութենէ ազատ եղող վարժարանաց վիճակը ի մօտայ ուսումնասիրելու համար ամ ըստ ամէ քննիչ այցելու մը կամ պատուիրակ մը պիտի զրկէ, որոց պաշտօնը պիտի լինի ընկերութեան վարժարանաց ուսումնական և նիւթական կացութիւնը քննել յետոյ, իւր քննութեանց արդիւնքը տեղեկագրել առ Տնօրէն Ժողովը:

Ամեն հայաբնակ կեդրոններու մէջ պիտի հաստատուին ընկերութեան մասնաւոր ձիւղեր, ներկայացուցիչներ կամ գործակալներ, որք ընկերութեան նիւթական բաղաւաճման այն է դրամական նորանոր հասոյթից աղբիւրներ ստեղծելու հետամուտ պիտի լինին:

Տնօրէն Ժողովը ընկերութեան ապագայ գործառնութեանց ներկայ ծրագրեր իւր ինչ ինչ թերութեամբք թերեւս՝ ներողամտ հասարակութեան ներկայացուցած ժամանակ, պարտ կը համարի յիշեցնել նաև որ երբ Հայոց Միացեալ Ընկերութիւնը ազգին ընդհանուր փափագանոց և թերեւս ժամանակին պահանջմանց տեղի տալով՝ գրեթէ տարիէ մ'ի վեր բազում դժուարութեանց յաղթեց մինչև որ ընկերութիւնը այժմեան վիճակին եկաւ յանդեպ, երբ Միացեալ Ընկերութիւնը իր յաջող նախկին երկը՝ այն է Արարատեան, Դպրոցասիրաց-Արեւելեան և Կիլիկեան ընկերութեանց, նոյցա վարժարանաց տեսչութիւնը վարչական և երմտական զանազան յարաբերութիւնները ստանձնելու և եռապատիկ ընդարձակ նա մասնաւոր աւելի մեծ շրջանակի մը մէջ գործելու պիտոյքն կը դրայ, քաղցր է մեզ յուսալ թէ Սպիտակ ոչ միայն պիտի չի դանայ մեզ այն քաջաբերութիւնը և ձեռնառնութիւնը որովք օժտեց մեր նախորդները իրենց ձեռնարկութեանց սկիզբը, այլ այժմ դաստիարակութեան ստիպողական պէտքը իւր ուշադրութեան բարձրագոյն առարկայն նկատելով, ըստ այնմ իւր սեպհական պարտաւորութիւնները պիտի ընդունէ, և ըստ այնմ իրեն վերապահեալ բաժինը ճշտութեամբ և մեծաննութեամբ պիտի կատարէ:

Յանուն և ի դիմաց Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց, Տնօրէն Ժողովը սոյն ներկայ յայտարարութեամբ հրաւեր կը կարգայ առնէն թուրքիստան, ուստիստան և ի տարաշխարհա բնակող Հայոց որ բարեհաճեն միւսանդամ ևս ապացուցանել քաղաքակիրթ աշխարհի առջև թէ այն Սպիտակ, որ գլխուս աղէտայի և մարդակոտոր, բայց միանայ և նիւթական սովա մը համար անմասն առաքելութեամբ և զհաբերութեամբ ի չորից ծագաց տիեզերաց յօգնութիւն փութայ, նոյն Հայ ազգը պիտի զիտայ նաև իբր հաւատարիմ զաւակ իւր պանծալի հուրթեան և պատկառելի նախնեաց յիշատակաց արժանի գործ մը կատարել և դարեւոր, հայրենաւեր և մոռաւորական սով մը բնաջինջ բառնալ:

Արեւմտեան քաղաքակիրթութիւնը յարեւել տարածելու կոչումն ունեցող ազգ մը պէտք չէ բնաւ իւր աշխարհաչին ընթացից մէջ կասի, և այդ մարդասիրական ձեռնարկութիւնն է միայն որ պիտի կարենայ ինեւտասաները դարձ պատմութեան մէջ փոքր ի շատէ կարեւոր էջ մը դրաւել:

Ուսումնաճաւալ ընկերութիւնը, Հայոց Միացեալ Ընկերութեան կազմութեամբ, իրենց պարտականութեան առաջին քայլը կատարելին, պէտք է որ ազգն ալ երկրորդ քայլն առնու և փորձով ցուցնէ թէ «ուր միութիւն կայ, հոն կայ նաև զօրութիւն»:

Ի դիմաց «Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց» Տնօրէն Ժողովը տոննապետ՝ Յովհաննէս Թորոսեան, ատենադպիր՝ Զարեհ Նիշմանեան:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻԱՅԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՐԱԳՈՒԹՅԱՆ, 1 սեպտեմբերի: 600 չէրնօ-դօրցիներ և 8 թիւանօթներ ուղարկված են Դուլցինիօ ուղղութեամբ ի նկատի ունելով ալբանցիների ընդդիմադրութեան դէպքը: Ասում են, որ սեպտեմբերի 15-ին Դուլցինիօ պաշտօնապէս կը յանձնվի Ձերնօգօրիային:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԻ, 1 սեպտեմբերի: Երկրորդ փոխառութեան տոմսակներից, որոնք խաղացվեցան սեպտեմբերի 1-ին, տարան հետեւեւները:

№№ սեր.	№№ տոմս.	տարած գում.
13.726	19	200.000
9.700	7	75.000
5.274	31	40.000
8.843	50	25.000
18.283	9	10.000
6.938	30	10.000
1.844	30	10.000
8.014	13	8.000
14.331	10	8.000
15.321	46	8.000
14.852	15	8.000
11.155	33	8.000
13.310	47	5.005
7.928	1	5.000
6.361	1	5.000
1.316	18	5.000
6.418	29	50.00
10.771	5	5.000
5.709	28	5.000
7.491	39	5.000
3.757	11	
17.267	11	
17.840	47	
6.579	47	
4.639	63	
2.563	17	
12.977	5	
15.537	3	
9.637	2	
8.523	27	
2.373	24	1.000
9.760	8	
16.131	4	
15.463	8	
18.956	37	
3.532	30	
18.869	22	
1.354	6	
2.097	13	
8.611	45	

Խմբագիր—հրատարակող ԳԻՐԳՈՐ ԱՐՄԻՆԻՆԻ

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԱՆԳԼԻԱՎԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ԺԵՉ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ԵՄ
ԺԵՉ ԶԱՆԱԼԻՐԺԵԱՐԻ ԹԵՅ ԶԼՂՂԱԼԻ ԸՇԽԵՆ
ԳՐԻԾՆԵՐԸ, ՆՈՅԱԿԵՆ ՅԵՏՐԱԴ ՄԱՐԿԵԶԻԱ
ԺԱՐԱԼՈՒԹԵԱՆ ԴԵՐԼ Լ ԼՐԱՐՔՈՒՄԱՆ ՓՈՇԻՆ
ՀՆՂՈՒԿ ԽԱՐԱԿՈՒՄԻԼ ՀԻՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ
ԴԵՐՄ:

8—10

[illegible]

Հենրին բժշկանույի տոմսակով ընդունում է
ամենայն օր ամենայն ժամանակ
Բացի կիրակի օրերից ամենայն օր առա-
տեան 9-11 ժամը բժշկանույում լինում է
հանկարծ կին Հիւանդ կանանց ընդունելու
Համար:
Բժշկանույի դիմեկի օր 1 խիցեկ:

Գլխովի դիլ դուռքան իսմանսն միա ցորս, Դ հուռ
 շուր խոթ, ցլխնալու ծանոթ տխրելի խլու խոթ զլմ
 դիլ ծակոյանմից ամ դո քոյծ ըսալ, ցլխնալու ճուլս
 Եղիշի 1-ից 4 ԳՐԵՆԳՐԻԱՅՈՒՆ, ՊԵՂՈՒՐԵԱ-
 ՅԻՆ ԿԵՐ ԿԵ ԼՈՎԵՐԻՆ ՍՆԵՆՍԱԿՆԵՐ, ԴՐՈՒՆԵ ԿԱ-
 ՐԵՆԻ ԿԵ ԻՆԻ ԱՐԱՄԱՆ 4031, ՇՈՒՈՒՄ, ԹԻՅ
 Լ ԿԱՎԱՐՍԱԾԻԼԺ, ԿՈՒՄԻՏԵՆ, ԿԱՆԱԳՆԱՆ ՉԻՐԵՐ
 ԲԱՅԱՆԴՐԱԳԼԻՍ մաղ մանկ— ԶԳՐԻՍԻՍ ԿԱՆԱԳՆԱՆ
 38—40